

חיוב תובע ייצוגי בהוצאות ריאליות בעת דחיית בקשתו לאישור תובענה ייצוגית

דנ"א 944/15 פלאפון תקשורת בע"מ נ אי.אר.אמ טכנולוגיות בע"מ

מכשיר התובענה הייצוגית הוא כלי צרכני רב ערך, המאפשר לצרכנים רבים לחבור יחד ולתבוע נזקים שגרמו להם גופים מסחריים, ולאזן את פערי הכוחות בין הצדדים. עם זאת, לעיתים רבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות נדחות, בין היתר, מאחר שבית המשפט מוצא שהן אינן עומדות בתנאים הנדרשים לתובענה ייצוגית. במקרים כאלה מבקשים הנתבעים, בדרך כלל חברות מסחריות שהשקיעו משאבים רבים בהתגוננות מפני התובענה הייצוגית, כי בית המשפט יפסוק לזכותם הוצאות ריאליות.

בפסק דין שניתן ביום 29.3.2015 דן בית המשפט העליון בשאלת המדיניות הראויה בהטלת הוצאות על תובע ייצוגי שבקשתו לאישור התובענה כייצוגית נדחתה. פסק הדין (שנדון בבית המשפט העליון כ"דיון נוסף") הדגיש וחיידד את ההלכה בנושא, שלפיה **ככל שלא מדובר בתובענת סרק שהוגשה בחוסר תום לב, יש מקום להימנע מהטלת הוצאות** אשר עלולות להרתיע תובעים פוטנציאליים מלנסות להגן על אינטרסים ציבוריים; **עם זאת, כאשר מדובר בתביעת סרק חסרת בסיס עובדתי או משפטי, שמוגשת בחוסר תום לב כנגד נתבעים בעלי "כיס עמוק", בית המשפט ייטה לפסוק הוצאות ריאליות לחובת התובע הייצוגי שבקשתו נדחתה.** זאת, על מנת להישמר מפני ניצולו לרעה של מכשיר התובענה הייצוגית.

באותו מקרה דובר בבקשה לאישור תובענה ייצוגית שהוגשה לבית המשפט המחוזי נגד שלוש חברות הסלולר הגדולות בישראל ונדחתה לאחר שבית המשפט קבע כי אין אפשרות סבירה שהשאלות המשפטיות שהועלו בתובענה יוכרעו לטובת הקבוצה. בית המשפט המחוזי חייב את התובעת לשלם לכל אחת מחברות הסלולר הוצאות בסך של 25,000 ש"ח.

בערעור שהוגש לבית המשפט העליון (ע"א 7925/12) בוטל החיוב בהוצאות. בית המשפט ציין כי לאור השאיפה לשמר ולקדם את השימוש במכשיר התובענה הייצוגית, יש לנהוג במתינות בחיוב מבקשים שבקשתם נדחתה בהוצאות.

חברות הסלולר עתרו לדיון נוסף, שבו טענו כי הכרעה זו מהווה הלכה חדשה, הסותרת את ההלכה הפסוקה שלפיה בעל דין שהפסיד בהליך משפטי מחויב בהוצאות ריאליות של הזוכה. נשיאת בית המשפט העליון, מרים נאור, פסקה כי לא ניתן להבין מפסק הדין כי בכל מקרה שבו הוגשה תובענה ייצוגית בתום לב ונדחתה, יש מקום להימנע מהטלת הוצאות כדי שלא להרתיע תובעים ייצוגיים פוטנציאליים; אלא בית המשפט קרא לנהוג במתינות בעת חיוב בהוצאות מבקשים שבקשתם נדחתה.